

PROFESOR **STANISLAV KOMÁREK** ŘEKL DENÍKU:

Je absurdní hledat viníka za covid

JAN PROKEŠ

B iolog a filozof Stanislav Komárek před několika týdny v odpovědi na anketu

k 17. listopadu důrazně odsoudil tlak na celoplošné očkování proti covidu. „Společenská křeč spojená s covidem“ podle něj útočí na základ západních společností – svobodu individua. Profesor Univerzity Karlovy položil paralelu mezi přístup k neočkovaným a pozici například protestantů v době rekatolizace nebo chartistů v komunistickém Československu.

„Neočkovaní se stávají oficiální vrstvou ‚nepřátel lidu‘, proti nimž lze libovolně štvát. Podobné akce podkopávají důvěru občanů ve stát, vytvářejí dosti děsivý precedent a přinesou na dlouhé lokte nesrovnatelně větší škodu, než je pochybný epidemiologický prospěch,“ napsal Komárek.

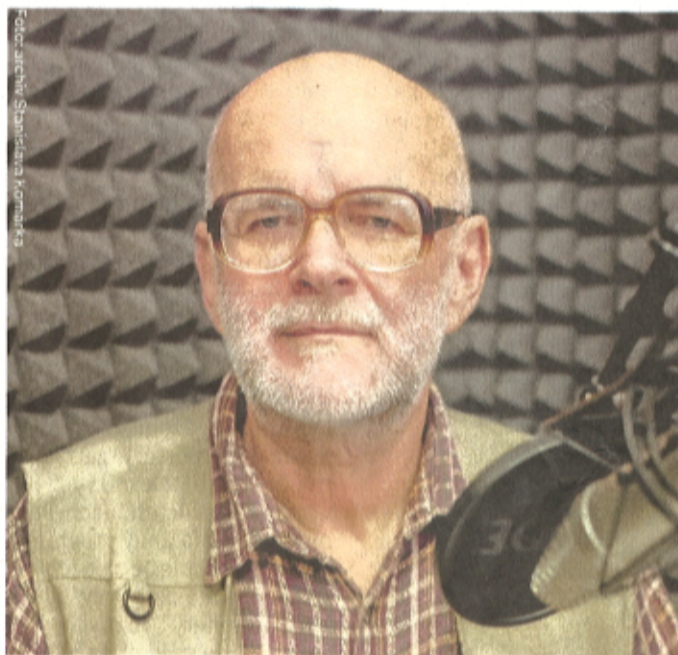
S rozhovorem, který by jeho úvahy rozvinul, chvíli váhal, protože Češi se podle něj nacházejí ve stavu „studené občanské války“.

Uznáváte společenské benefity očkování? Mám na mysli všechna pozitiva, která vyplývají z menší zátěže nemocnic, jejich personálu i přístrojů, ze zmírnění požadavků po extrémně nákladné péči, k němuž očkování zjevně přispívá?

Ano, mezi očkovanými je méně hospitalizovaných i zemřelých. Proto bych doporučoval, aby všichni, kdo očkování odmítají, podepsali, že si pobyt v nemocnici, ale jen v případě covidu, zaplatí sami, popřípadě že v takovém případě na hospitalizaci úplně rezignují, a také se to dodržovalo. Každý musí nést za vlastní rozhodnutí odpovědnost. Ovšem i očkování mohou onemocnět a virus rozšiřují, a proto je vyloučení neočkovaných z veřejného života šikana, ne účelné opatření. Očkování se začalo do značné míry vnímat paranábožensko-symbolicky, jako kdysi křtění pohanů.

Lidé, kteří považují neočkované proti koronaviru za „nerozumné“, argumentují mimo jiné tím, že proti řadě chorob existuje po desetiletí povinné očkování a nikdo proti tomu neprotestuje. Není to logická námitka?

Vidím v tom rozdíl. V naprosté většině jsou povinné očkovány malé děti bez vlastního úsudku a ani v případě odmítnutí exekutiva většinou proti rodičům nezasahuje. Tyto vakcíny jsou drtivou většinou jednorázové a po dlouhá léta vyzkoušené. Naopak se mi zdá nemoudré, že se přestalo očkovat proti neštovicím, neboť virus v laboratořích stále

Stanislav Komárek

Narodil se roku 1958 v Jindřichově Hradci. Vystudoval biologii na UK Praha, v letech 1983 - 90 žil v exilu ve Vídni (Přírodovědecké muzeum, ministerstvo zemědělství, Vídeňská univerzita). Od roku 1990 učí na Přírodovědecké fakultě

UK obor filozofie a dějiny přírodních věd. Je autorem řady odborných i esejistických knih (2006 Stoppardova cena za esejistiku), též románů a básní, v letech 2000 - 2018 i novinových článků, zejména v Hospodářských a Lidových novinách.

je. U covidu jde o opačnou situaci. Týká se to lidí dospělých, s vlastní vůlí a představami o světě, a vakcín bez testu dlouhodobých účinků, navíc s perspektivou obnovování a změn každého půl roku.

V čem to může být škodlivé pro společnost jako celek?

Při násilném lámání něčí vůle v masivním měřítku je třeba si uvědomit, že se tím znovu obnovuje stav „oni“ a „my“, kdy mnozí začínají chápat stát jako něco cizího, ohrožujícího a nepřátelského, jako tomu bylo za minulého režimu. Řada lidí už nevěří médiím a myslí si raději pravý opak „oficiální pravdy“. Současná vláda si to správně uvědomuje a nucenou vakcinaci vybraných skupin či všech obyvatel odmítla. Důvěra občanů je důležitý, ba klíčový statek.

Vidíte nějaké vědecké argumenty proti očkování proti covidu-19?

O některých už jsem mluvil dříve. Jinak zejména to, že se očkuje proti kmeni z doby před dvěma lety, což je dnes málo účinné.

Co si myslíte o zájmech farmaceutických firem vzhledem k pandemii covidu?

Nikdy jsem nevěřil teoriím spiknutí. Nejhorší je, že se to ve skutečnosti „spikne“ samo. Ale každý vidí, že vakcína, která se každý půlrok musí obnovovat, nejlépe nějakou novou modifikací a nejlépe u všech lidí na planetě, která má 8 miliard lidí,

je pro medicínsko-průmyslový komplex krásným snem a „kšeftem tisíciletí“. Vývoj účinných antivirotik, která by se podávala jen těžším klinickým případům, je nesrovnatelně méně lukrativní.

Jak si vysvětlujete to, že jsou evropské politiky „všech barev“ od Orbána po Macrona poměrně jednotnými, a v mnoha případech až nekompromisními zastánci zvýhodňování očkovaných?

To, že se nějaká věc činí velkoplošně, není garancí, že je správná a že se nad ní lidé budoucích éř neotřesou. I otrokářství,

vyslechy útrpným právem či pronásledování čarodějnic trvaly po staletí. V předvečer poslední války byla většina režimů na kontinentě diktátorská. Tehdy se to také mnohým zdálo nutné pro to, „aby byl pořádek“.

Opakováním tohoto přístupu se otevírají vrata „čínské cestě“, kdy s lidmi státní moc manipuluje jako s nevědomými dětmi. A to je konec Západu, jak jsme jej znali.

Kde přesně vidíte podobnosti mezi stigmatizací určitých skupin v diktaturách a dnešními speciálními pravidly pro neočkované?

Společné je to, že nějaká vrstva obyvatel se označí za „viníky“ a „rušitele obecného dobrého“, jak si je ta která moc představuje. Jak se jednou se zásahy do práv začne, je vždy nebezpečí dalšího stupňování. Je to Rubikon,

kteří neradno překročit, ač jen v případě nacistů věc skončila největším vražděním všech dob – i někteří moji příbuzní unikli jen zázkalem. Ale existuje vždy veliké pokušení třeba zvláštního zdanění, anulace úspor, propuštění z „lepších“ povolání, vysídlování atd. Mnohokrát v dějinách se projevila snaha vytvořit společnost „čistých“, ať už nábožensky, třídně, etnicky, nebo dnes „vírově“. Je absurdní hledat viníka za covid. Jde o cosi jako ránu osudu či přírodní katastrofu. Proto chápu rozhořčení minulé vlády, když ji mnozí označovali za „vinnou smrti třiceti tisíc“ či ji dokonce žalovali. Řešila to ovšem tím, že lidem předhodila „viníka“ jiného.

Zdáleka nejen v Česku je přeci snadnější přístup očkovaných k různým službám prezentován jako „pozitivní pobídku“, navíc nejspíš dočasná.

Označovat současný postup trestání neočkovaných za „pozitivní pobídku“ je zcela orwellovské. Tou pobídkou by byla například odměna 5 tisíc korun očkovaným, což by bylo také účinnější. Eroze jazyka v Orwellově stylu je velmi nebezpečná. I pojem „odpovědnost“ dnes nabývá významu „bezpodmínečná poslušnost instrukcí shora“. A dodejme, že „dočasnost“ mnohdy trvala léta.

Vzájemné verbální výpady mezi očkovanými a neočkovanými přirovnáváte ke studené občanské válce. Je situace skutečně tak vážná? Nemůže jít jen o hádky nejhlásitějších křiklounů (výrazně menšiny populace) na internetu?

Situaci mám za velmi vážnou, ostatně nová vláda také. Lidé si pamatují i přes generace, hrubý komunistický nátlak nezapomněli čtyřicet let. Jsou také dlouhodobě trápeni starostí o práci a nevidí světlo na konci tunelu, onu příslovečnou slibovanou „tečku“. Děsí je představa pokračování autoritativních řešení, další „vírové zimy“ s příchodem kmenů řekněme pí z Guayany či theta ze Zimbabwe a dalších očkovaní.

Pokud bychom udělali sociologickou sondu mezi neočkovanými, nepochybně bychom v jejich rámci identifikovali početné významnou skupinu jedinců ovlivněných tzv. dezinformačními a proruskými weby. Není tedy podpora a propagace očkovaní ze strany vlády či veřejnoprávních médií de facto i skrytou a potřebnou zbraní vůči těmto vlivům?

Mezi lidmi, s nimiž se stýkám, nikoho takového neznám. Pokud se s protivníkem začne příliš intenzivně bojovat jeho prostředky, začneme se mu podobat.

Doporučoval bych, aby všichni, kdo očkování odmítají, podepsali, že si pobyt v nemocnici, ale jen v případě covidu, zaplatí sami.